

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност:

Ф	Ф	С	0	4	0	1	1	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	0	1
---	---	---	---

МЕТОДОЛОГИЯ НА НАУЧНОТО ПОЗНАНИЕ

Преподавател: **Проф. Б. Знеполски**

Асистент: **Гл. ас. В. Димитрова**

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Доклад/Презентация	15
	Научно есе	15
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	60
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Текуща самостоятелна работа /контролно - Оценката от текущ контрол се формира като средно аритметична от две контролни работи по време на семестъра;	50%
2.	Изпит - крайният изпит представлява тест.	50%

Критерии на оценяване

За оценка „Отличен“	Текущ контрол: студентите трябва да отговорят на четирите въпроса на всяко от двете контролни по време на семестъра; Тест в края на семестъра (24-26 отворени и затворени въпроси): студентите трябва да имат резултат в интервала между 41-50 точки.
За оценка „Много добър“	Текущ контрол: студентите трябва да отговорят на поне три от четирите въпроса на всяко от двете контролни по време на семестъра; Тест в края на семестъра (24-26 отворени и затворени въпроси): студентите трябва да имат резултат в интервала между 34-40 точки.
За оценка „Добър“	Текущ контрол: студентите трябва да отговорят на поне два от четирите въпроса на всяко от двете контролни по време на семестъра; Тест в края на семестъра (24-26 отворени и затворени въпроси):

	студентите трябва да имат резултат в интервала между 26-33 точки.
За оценка „Среден“	Текущ контрол: студентите трябва да отговорят на поне един от четирите въпроса на всяко от двете контролни по време на семестъра; Тест в края на семестъра (24-26 отворени и затворени въпроси): студентите трябва да имат резултат в интервала между 20-25 точки.

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът “Методология на научното познание” е задължителен едносеместриален курс за студентите от първи курс на специалност “Социология”. Курсът започва с въвеждаща лекция, в която се определят предметът и границите на академичната дисциплина. Съдържанието на курса е съставено от три основни части. Първата част е посветена на известната опозиция между науки за природата и науки за културата, съответно между метода на обяснението и метода на разбирането, при класиците на науките за културата, както и в контекста на съвременната социална теория. Втората част е посветена на изясняването на основни проблеми на социално-научното познание - методологически индивидуализъм и методологически холизъм като основни подходи в социалните науки; идеята за рационалността и различните ѝ интерпретации в социалните науки; претенцията за обективност на социално-научното познание и нейните граници; отношението между теоретично и емпирично равнище в социално-научното изследване. Третата част на курса си поставя задачата да изясни произхода и динамиката на научното познание. Заключителната лекция е посветена на проблема за съвременните теории за истината.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Курсът си поставя следните основни цели: 1) Да представи в историческа перспектива методологическото разграничение между науки за природата и науки за културата; 2) Да изследва основните категории, определящи условията на възможност и границите на социално-научното познание; 3) Да анализира принципите, чрез които науката мисли произхода и развитието си. Курсът има за задача да очертае онази методологическа рамка, в която проблематиката на социологическото познание се обвързва с по-общата проблематика на социално-научното познание и с още по-широкия контекст на общите предпоставки и принципи на всяко научно познание.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Тема 1: Делението на науките: разликата между науки за човека и науки за природата (лекция и семинари): А. Науки за духа и науки за природата: Вилхелм Дилтай. Б. Идеографични науки и номотетични науки: Вилхелм Винделбанд. В. Науки за културата и науки за природата: Макс Вебер.	6 ч. л. + 6 ч. упр.
2	Тема 2: Подходи към обществото: методологически индивидуализъм и методологически холизъм (лекции и семинари): А. Методологическият индивидуализъм според Реймон Будон. Приложения на парадигмата. Б. Методологическият холизъм според Луи Дюмон. Примери за холистично (неиндивидуалистично) разглеждане на обществото.	6 ч. л. + 6 ч. упр.
3	Тема 3: Теоретично и емпирично равнище на социалнонаучното познание (лекции и семинари): А. Обща дефиниция на теорията и на отношението теория-емпирия. (по Георги Фотев) Б. Видове теоретични модели: фигурата на учения в социалните науки (Алфред Шютц), традиционна и критическа теория (Макс Хоркхаймер), схемата на функционализма (Толкът Парсънс).	6 ч. л. + 6 ч. упр.

4.	<p>Тема 4: Обективизъм или релативизъм на социалнонаучното познание. (лекции и семинари)</p> <p>А. Обективността на социалнонаучното познание: обективността според класическата теория на познанието, критическият рационализъм на Карл Попър, просвещенският рационализъм на Ернст Гелнер.</p> <p>Б. Релативизмът на социалнонаучното познание: интерпретативната антропология на Клифърд Гиърц.</p> <p>В. Езиковият обрат в хуманитарното и социалнонаучното познание: познание чрез диалога и комуникацията. Херменевтиката на Ханс-Георг Гадамер. Универсалната прагматика на рген Хабермас.</p>	6 ч. л. + 6 ч. упр.
5.	<p>Тема 5: Еволюция и динамика на научното познание. (лекции)</p> <p>А. Карл Попър: методът на критиката и опровергаването на научните теории. Фалшификационизъм и верификационизъм в науката.</p> <p>Б. Томас Кун: моделът на научните революции. Научни парадигми и нормална наука. Криза на нормалната наука и смяна на парадигмите.</p>	6 ч. л. + 6 ч. упр.

Конспект за изпит

Изпитът е под формата на тест с въпроси от учебното съдържание.

Библиография

Основна:

- БУДОН Реймон, “Индивидуализъм или холизъм: основен методологически спор” в *Полетата на френската социология*, Наука и изкуство, София, 1993.
- БУРДИЙО Пиер, “Общественото мнение не съществува” В: *Социологията като шанс*, София, 2004.
- ВЕБЕР Макс, “Обективността на социалнонаучното и социалнополитическото познание”, *Смисъл и ценност*, София, изд. Критика и хуманизъм, 1998.
- ВИНДЕЛБАНД Вилхелм, *История и естествознание*, litclub.com.
- ГИЙРЦ Клифърд, “Интерпретация на културите” в *Идеи в културологията*, София, УИ “Св. Климент Охридски”, 1990.
- ДЮРКЕМ Емил, “Какво е това социален факт” в *Избрано*, София, изд. Критика и хуманизъм, 1994.
- КАСТЕЛС Мануел, *Информационната епоха: икономика, общество, култура, том 1: Възходът на мрежовото общество*, София, ЛИК, 2004.
- КУН Томас, *Структура на научната революция*, София, Петър Берон, 1996.
- ЛАТУР, Бруно, *Реасамблиране на социалното: увод в социологията на дееца-мрежа*, София, Изток-Запад, 2007.
- ЛУМАН Никлас, *Системната теория*, София, КХ, 2008.
- МИЛЗ Чарлз Райт, “Голямата теория” В: *Извори на социологията, Стара Загора*, Идея, 1998.
- МЪРТЪН Робърт, “За социологическите теории на средно равнище” В: *Извори на социологията, Стара Загора*, Идея, 1998.
- ОРТЕГА-И-ГАСЕТ Хосе, “Двете големи метафори” в *Есета* том 1, София, УИ “Св. Климент Охридски”, 1993.
- СНОУ Чарлз Пърси, *Двете култури и още веднъж за двете култури*, София, Издателство на Отечествения фронт, 1983.
- ХАБЕРМАС Юрген, “Що е универсална прагматика” В: *Философия на езика и социална теория*, София, ЛИК, 1999.

Допълнителна:

- Антология *Извори на социологията, Стара Загора*, Идея, 1998.
- Антология *Социологията като шанс*, София, 2004.
- ДАСКАЛОВ Румен, *Въведение в социологията на Макс Вебер*, София, Университетско издателство, 1992.
- ФОТЕВ, Георги, *Диалогична социология*, София, Изток-Запад, 2004.

